

BRTNI VESTNIK

strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno . . . K 24
polletno . . . » 12
posamezna številka . . . » 1

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu
in slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Cene inseratom:
 $\frac{1}{32}$ strani pri enkratni objavi
K 24, pri večkratnih objavah
primeren popust.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Dunajska cesta 20

III. letnik.

V Ljubljani, 1. oktobra 1920.

Štev. 15. in 16.

Reorganizacija obrtnega združništva.

Poročilo g. Jakoba Zdravca na obrtnem kongresu v Celju.

Odveč bi bilo razpravljati o namenu in pomenu obrtne združne organizacije vobče.

Vsi vi, ki ste od blizu in daleč prihiteli sem, da spregovorite o svojih stanovskih zadevah jasno besedo, vsi vi ste s tem že itak pokazali polno razumevanje za našo dobro stvar, vsi vi ste porok neovrgljivemu dejstvu, da je stanovska organizacija motor, ki nas goni skozi življenje v stalnem boju za ohranitev in okrepitev naših interesov.

Da so obenem naši obrtni interesi državni interesi prvega reda, za katere naj imajo tudi zmisel krmariji naše države, o tem smo jednega mnenja.

Moja naloga je, dotakniti se naše organizacije in njenih bistev; v ta namen sem si stavil troje glavnih vprašanj:

1. v čem obstoji naša organizacija,
2. kako naj jo izpopolnimo in
3. kake so naše zahteve do državne uprave.

Naša dosedanja organizacija, to so predvsem naše obrtne zadruge, slonijo na noveliranem obrtnem zakonu z dne 5. februarja 1907.

To so deloma strokovne zadruge, večinoma in po deželi pa le zadruge skupnih obrtov ali kakor jih imenujejo, kolektivne zadruge.

Vsled pomanjkanja statistike ne vem natančnega števila obstoječih zadrug v Sloveniji, mislim pa, da jih bode približno 130. Zadruge na Štajerskem (86) bile so v večini članice Genossenschafts Verbanda v Gradcu, le majhen del, v čast jim bodi povedano, narodnozavednih obrtnih zadrug, pripadal je naši Celjski obrtno-združni zvezi. Kranjske zadruge imajo svojo zvezo v Ljubljani, vendar je združništvo tam relativno manj razvito kakor pri nas.

Poleg teh zvez obstoja še tudi zveza strokovnih gostilničarskih kranjskih zadrug, ki bi nedvomno dobro storila, da raztegne svoj delokrog na Štajersko, Koroško in Prekmurje.

Razločujemo v Sloveniji med obrtnimi zadrugami:

1. strogo strokovne zadruge,
2. zadruge sorodno strokovnih skupin.
3. kolektivne zadruge.

Namen vseh teh zadrug je, varovati in krepiti stanovsko čast, skrbeti za strokovno naobrazbo va-

jencev, skrbeti za nadzorovanje in pospeševanje obrtnega šolstva, pobijati neredno konkurenco, ustanavljati nakupne zadruge, mojstrske bolniške blagajne, posredovalnice ter pospeševati gospodarske koristi svojih članov.

Poleg zadrug imamo v Sloveniji precej lepo število obrtnih društev. Misel ustanavljanja društev, dalo je pred 25 leti celjsko vzorno delujoče obrtno društvo, ki je, stoječ v najhujšem času narodnostnega boja, vzgojilo toli lepo število zavednih obrtnikov. Sledeč tej misli, ustanovilo se je v zadnjem času več obrtnih društev, katerih namen je predvsem, gojiti medsebojno duh skupnosti in bratstva ter z naobraževanjem in v kolikor je tudi to kje mogoče, s pospeševanjem gospodarskih koristi zadoščati svojim ciljem.

Kot tretje vrste organizacijo dovolite, da rahlo omenjam stanovsko politično organizacijo.

Te dosedaj nimamo. Naše obrtništvo pripada v večji ali manjši meri vsem strankam in v kolikor me ne moti moje osebno naziranje, po večini napredni. Poskus ustanoviti lastno samostojno obrtno stranko, se je izjalovil. Ali naj danes o tem vprašanju razpravljamo, prepuščam vaši rzsodnosti, mislim pa, da v interesu drugega nujnejšega in važnega dela prepustimo to bodočnosti.

Preidem k 2. točki svojega poročila: Kako naj spopolnimo svojo organizacijo? Edino strokovne zadruge zadoščajo v polni meri svojemu cilju. Te zadruge so večinoma v mestih in večjih trgih, kjer živi obrtništvo v večjih ali manjših skupinah, kjer poleg svojih drugih plemenitih ciljev vzdržujejo, odnosno pomagajo vzdrževati obrtno šolstvo. Obrtno šolstvo je gotovo ena najpoglavitejših nalog za našo bodočnost.

Tam, kjer ni bila dana možnost, da se ustanove specijelne strokovne zadruge, najdemo n. pr. v Ptujju, v Ljutomeru, v Goranji Radgoni, v Sošanju večje število zadrug sorodnostrokovnih skupin. Po največ se delijo te zadruge v 4 različne skupine:

1. v trgovinsko,
2. v oblačilno,
3. v aprovizijsko,
4. v stavbeno stroko.

Trgovci in trgovinske obrti tvorijo skupino prvo, ki pa se je v zadnjem času eliminirala iz obrtniških organizacij ter si je, kakor je to bilo želeti, ustanovila lastne zadruge, gremije in zvezo gremijev, koje sedež je v Ljubljani.

Oblačilno stroko tvorijo črevljarji, krojači, tkalci, sedlarji, barvarji in usnjari.

Aprovizacijsko: gostilničarji, peki, mlinarji, mesarji, medicarji in slašičarji.

Stavbno pa: mizarji, kovači, kolarji, sodarji, lončarji, pečarji, limarji, ključavničarji, zidarji in tesarji.

Razen teh imamo še več strok, ki imajo svoje lastne takozvane pokrajinske zadruge, kakor na pr. brivci, dimnikarji, sodavičarji, knjigovezi, fotografi in zobotehniki.

Kamnoseki snujejo svojo pokrajinsko zadrugo, isto nameravajo tudi zidarji in tesarji, vendar z razločkom, da bi se naj glede teh precej številnih obrtov ustanovili 2 zadrugi — ena za bivše štajersko, druga pa za bivše kranjsko okrožje, to pa zgolj iz gospodarskih ozirov.

Najštevilnejše so žalibog naše kolektivne zadruge.

Dasiravno je marsikje baš v teh zadrugah prav mnogo zmisla za obrtno združništvo, dasiravno se med njimi najde dokaj prav samozavestnih obrtnikov, ne pridejo te vrste zadruge vsled svojega mešanega značaja, dostikrat tudi vsled dejstva, da si interesi posameznih obrtov v njih nasprotujejo, do pravega razvoja.

Naša naloga bode torej, da predvsem reorganiziramo kolektivne zadruge ter, v kolikor in kjer je to potrebno, zadruge sorodno strokovnih skupin. Take zadruge naj bi ne obsegale več kot en sodni okraj, le v izrednih slučajih in če je zadostno število združnikov, tudi za manjši del okraja s sedežem na mestu, kamor gravitirajo gospodarski interesi.

Dasiravno nisem prijatelj preveč obsežnih združ, sem vendarle mnenja, da strokovne in sorodno strokovne zadruge z manj kot 40 člani navadno nimajo prave bodočnosti. Iz kolektivnih združ priporočam torej, da se po izločitvi onih obrtov, ki naj pripadajo pokrajinskim ali okrožnim zadrugam, ustvarijo strokovne zadruge odnosno zadruge sorodno strokovnih skupin.

Sorodno-strokovne skupine naj se pa, v kolikor je to kje potrebno, preosnujejo v strogo strokovne, odnosno naj se razmeram in potrebam primerno spremenijo.

V svrhu uspešnejšega dela in v ustvaritev medsebojnega kontakta priporočam, da se ustanove za vsak politični okraj okrajne zveze obrtnih združ, katerih odbor naj obenem tvori obrtni svet pri politični oblasti prve instance in pri poslovalnici okrajnih bolniških blagajn.

Avtonomna mesta naj se pritegnejo v območje okrajnih zvez. Ta obrtni svet je po sedanjih izkušnjah ne samo v interesu obrtništva, ampak še v večji meri državne uprave in uradništva samega.

Zakonodajnim potom naj bi bilo odrejeno, da bodi obligatorno vsaka zadruga članica zveze okrajnih obrtnih združ, ter da prevzame napram tej svoje dolžnosti.

Ker hočemo in stremimo, da bode naša zveza tudi soodločilen faktor pri naši pokrajinski in državni upravi, je nujno potrebno, da si potem ustvarimo enotno združjenje vseh okrožnih in pokrajinskih združ ter okrajnih zvez kot centralo s sedežem v Ljubljani.

To združjenje naj bi bilo, če že ne spojeno, vendar tesno zvezano z obstoječim pospeševalnim uradom ter bi imelo biti zastopnik vseh zvez. Kot tako bi naj predvsem sodelovalo pri pokrajinski vladi,

odnosno oddelku za obrt in industrijo, kot pokrajinski obrtni svet, ki bi naj v vseh obrtnih zadevah, torej tudi v legislativnih, imel pravico, da sodeluje in da se ga upošteva.

Kot sosvet sodelovale bi naj tudi centralne bolniške blagajne za Slovenijo in zavarovalnica proti nezgodam.

Naravno je, da bi moralo biti naše združništvo in obrtništvo tudi v državnem obrtnem svetu in v državnem gospodarskem svetu zastopano ter bi bilo v tem oziru spet pokrajinsko združjenje zvez poklicani faktor in tolmač naših zahtev.

Pri tej priliki bodi mi dovoljeno, da dam duška svojemu razočaranju, ker je centralna vlada pred nekaj tedni, ob priliki ustanovitve gospodarskega sveta, na obrtnike popolnoma pozabila in jih kot *qualité néglieable* potisnila ob stran.

Z ustanovitvijo pokrajinske organizacije dan bi bil predpogoj za kasnejšo enotno državno organizacijo, ki je pa mogoča šele po izjenu zakona ter izpopolnitvi združništva o inosno obrtne organizacije v vseh drugih delih naše države. To vprašanje je vprašanje daleke bodočnosti.

Kdo je poklican, da to delo izvrši? Deželna zveza obrtnih združ v Ljubljani s pomočjo združnega inštruktorja ter okrajnih političnih oblasti s sodelovanjem v poštevh prihajajočih faktorjev posameznih združ. Česa je k temu še treba? Predvsem neobhodno potrebna je izpopolnitev naredbe od 15. novembra 1919 in odstranitev vseh dosedanjih nepotrebnih težkoč pri reorganizaciji združ.

Predlagam, da deželna vlada izda naredbo, ki kratkim potom določa razpust obstoječih kolektivnih združ in obligatorično dolžnost ustanovitve strokovnih odnosno sorodno-strokovnih združ, okrajnih zvez in deželnega združjenja.

Če nam ne bode deželna vlada v tem oziru na roko šla, je uspešno delovanje nemogoče, ker se žal najdejo elementi, ki izpodkopujejo dobro voljo posameznikov s svojimi strankarsko-političnimi tendencami ali z nerazumevanjem modernih zahtev gospodarskega napredka.

H koncu bodem si dovolil predlagati tozadevno resolucijo.

Glede obrtnih društev sem mnenja, da bode za iste postala šele po razkrojitvi združ prava potreba.

Celokupno obrtništvo ima v gotovih pogledih enake interese. Naobrazba in gojitev skupnosti so stvari, ki se poleg politično-gospodarskih nalog uspešneje kot v zadrugah dajo gojiti. Zato priporočam ustanovitev obrtnih društev, ustanovitev obrt. knjižnic, ter, kjer je to potrebno, obrtno-kreditnih zavodov, predvsem pa podpiranje lastnega časopisja. Ker je potom združjenja pričakovati večjih uspehov, priporočam, da si obrtna društva ustanove svojo zvezo s sedežem v Celju, že nekako v zahvalo za to, da se je prvo slovensko obrtno društvo v tem lepem mestu rodilo.

Tudi tozadevno bom predlagal h koncu resolucijo.

Glede stanovsko-politične organizacije pa le mimogrede omenjam, da se je v zadnjem času v veliki meri slišalo o nezadovoljnosti našega političnega in gospodarskega poslovanja. Zelo resno se je ventilirala misel lastne samostojne organizacije, ki v oči gled splošnemu nezadovoljstvu ima v gotovih mejah svojo utemeljenost.

Ni naloga razpravljati danes o našem nesrečnem gospodarskem položaju, upam pa, da nas naši predstavniki čimprejšnjim razpisom volitev v konstituanto rešijo vsaj hujšega zla.

Dovoljujem si torej predlagati sledečo resolucijo:

Deželna vlada za Slovenijo se naproša, da v spreminitev, odnosno izpopolnitev svoje naredbe z dne 15. novembra 1919 imperativno odredi, da se kolektivne zadruga razpuste ter da se v vsakem sodnem okraju na njih mestu ustanovijo strokovne odnosno sorodno-strokovne zadruga.

V vsakem političnem okraju, v številni avtonomna mesta, naj se ustanove okrajne zveze obrtnih zadrug in okrajna obrtna svetovalstva, za celo pokrajino naj se pa ustvari združenje obrtnih okrajnih zvez, okrožnih in pokrajinskih zadrug ter deželni obrtni svet.

Zadružnega inštruktorja naj se brezodvlačno imenuje ter okrajnim glavarstvom naroči, da z vso vneto podpirajo reorganizacijo obrtništva.

Pokrajinske in okrožne strokovne zadruga in gostilničarsko zvezo je prištevati pokrajinskemu udruženju.

Deželna vlada naj poskrbi tudi za čimprejšnje zastopstvo obrtništva v deželnem obrtnem in gospodarskem sosvetu v območju ministrstva za trgovino in obrt v Beogradu.

Predlagam nadalje resolucijo:

Deželna vlada se naproša, da vsestransko podpira obrtništvo pri snovanju obrtnih društev, zavedajoč se, da je tudi slovensko obrtništvo mogočen činitelj v zgradbi čim srečnejše bodočnosti naše države.

Engelbert Franchetti.

Bolnika blagajna samostojnih obrtnikov.

Obrtnik zamore samo toliko časa vzdrževati sebe in svojo, dokler mu onemoglost ali starost ne klone njegovih delavnih rok. Kruta je istina, da veliko število obrtniških obitelji pade s starostjo gospodarja v žalostne odnošaje in veliko pomanjkanje. Žalostni pojavi, ki jih često gledamo na ulici, v ubožnicah in na različnih mestih, so žive priče onih odnošajev, ki so jih zakrivile velike praznote na socialno obrtniškem polju. Te praznote izpolniti skuša že dolgo let marsikak zavedni obrtnik, nešteto bilo je že debatiranja o tem, a obrtnika še vedno tare skrb za slučaj ostarelosti, onemoglosti in dolgotrajne bolezni. Način osiguranja obrtnika za te slučaje spada med najvažnejše točke vsake zdrave obrtne politike. Zato se vidi, da so reke države uvedle obvezno zavarovanje obrtnika za slučaj starosti. To je en način takega zavarovanja. Drugi je, ki sloni na svobodni volji ter ga vzdržujejo obrtniške organizacije: zadruga in društva.

Državno zavarovanje obrtnikov bilo je najprvo provideno v Nemčiji z zakonom iz l. 1899. Ondi začno obrtniki uživati starostno rento z dovršenim 70. letom. Zavarovanju so bili podvrženi vsi obrtniki, katerih letni zaslužek ni prekoračil 2.000 mark. Višina rente ravna se po vplačanih prispevkih. Slobodno zavarovanje obrtnika za slučaj starosti obstoji v Avstriji in to je bil nekak deželni sklad. Ta sklad podpirala je država s stalnimi podporami.

Slični sklad ustanovila je češka vlada z obilo podporo iz deželnih sredstev.

Kateri način je za osiguranje obrtnikov bolji, o tem so mnenja različna. Tako obvezno zavarovanje ima veliko težkoč. Nemški obrtniki niso bili zadovoljni z državnim zavarovanjem, ker bi morali čakati na Matuzalemova leta, a končno dobivali so neznatne rente.

V naši domovini se je prvi domislil ideje obrtniškega zavarovanja »Savez hrvatskih obrtnika«, ki je pripravil i pravila. Vplačila bi znašala (seveda računano po predvojni vrednosti) mesečno K 480. Renta bi znašala po 10letnem članstvu za slučaj nezmožnosti ali starosti K 400 letno. To rento uživale bi tudi vdove preminulih obrtnikov, ki so rento živeli, istotako nedoletni otroci. A ta ideja ni našla med obrtništvom pravega odziva.

V navedenem navedli smo smernice, katere so se do sedaj zasledovale pri ustanovitvi prepotrebnih bolniških in enakih naprav. Ako obrtniški položaj sili obrtnika, da si ustvari samopomoč za ostarelost, onemoglost in bolezen svojih pripadnikov, je izvestno to najplemenitejša naloga današnjih dnij. Obrtništvo mora, da bode proniklo čustva solidarnosti in edinstva, stopiti na pot obrtniške organizacije, ki edino vzgaja najboljše čustvo za osiguranje dobrobita onemoglega, ostarelega ali bolnega tovariša-obrtnika.

Med nami Slovenci se širi že delj časa misel in želja po ustanovitvi bolniške blagajne in pojpornem skladu za ostarelost in onemoglost samostojnih obrtnikov. Da ni do ustanovitve imenovanih že prišlo, je v veliki večini iskati vzrokov v tem, ker se obrtni noveli z dne 5. februarja 1907, drž. zak. št. 26 določuje, da je zadružni sklep, ki meri na obvezno bolniško zavarovanje zadružnih članov veljaven le tedaj če je pri zborovanju navzočih najmanj tri četrt vseh zadružnih članov, ki imajo glasovalno pravico in da glasujejo za ustanovitev blagajne najmanj tri četrtine navzočih. Kakor pa poznamo razmere, ni bilo pri nas nikdar mogoče spraviti na občni zbor toliko zadružnih članov, da bi bili za sklep pravomočni. Tudi zadružna organizacija ni še tako izpeljana, kakor bi bilo želeli in kar bi bilo potrebno, da se ustanove zaželjene bolniške blagajne. Če hočemo korakati s časom naprej, treba bo tudi skrbeti, da se poleg prisilnega zavarovanja samostojnih obrtnikov upelje tudi družinsko zavarovanje, to se pravi do dajatev blagajniških podpor bi imeli v slučaju bolezni pravično tudi žena, otroci in stariši, ako žive z zavarovanem v skupnem hišnem gospodarstvu.

Kako pa naj si predstavljamo ustanovitev prej omenjenih blagajn?

Po mojem mnenju se mora najprej izvršiti reorganizacija obrtnih zadrug. V vsakem političnem okraju naj bi bila po ena strokovna zadruga čevljarjev, krojačev, mizarjev, kovačev, pekov itd. in te zadruga naj bi tvorile okrajno zvezo, katera zveza naj bi ustanovila za vse včlanjene obrtnike imenovanih zadrug okrajno bolniško blagajno samostojnih obrtnikov. Vsak, ki v okraju izvršuje na podlagi obrtnega lista ali koncesije kako obrt, mora biti tudi član okrajne bolniške blagajne. Pravila okrajnih bolniških blagajn se ne bi smela v bistvu prav nič razločevati. Vsaka bolniška blagajna naj bi imela le tri razrede blagajničnih podpor. Vsak član naj bi si izvolil svoj razred, ako bi pa tega ne storil, ga pa načelstvo blagajne dodeli po velikosti in obsegu njegovega obrta v primerni razred.

Nemško-štajerski obrtni osnovni program.

Dne 20. in 21. septembra se je vršilo v Gradcu deželno obrtno zborovanje, na katerem je bil enoglasno sklenjen obširen obrtni program, ki ga vsled njegove važnosti v celoti prinašamo:

Štajerski deželni obrtni svet, kot glavno zastopstvo štajerskega obrtništva, smatra za najvažnejši cilj osiguranje eksistenčnih predpogojev za samostojne obrtnike; iz tega razloga naj zastopajo obrtne interese v vseh zastopstvih neodvisni moške iz obrtnih organizacij. Meščanske politične stranke smejo samo tedaj računati s polnim zaupanjem obrtništva, ako pristanejo na gornje osnovno načelo.

Obrtni stan hoče v prosti republiki biti prost stan brez odvisnosti od drugih stanov; svojo samoodločevalno pravico bo neomajno varoval proti vsakomur.

V tem zmislu bo deželni obrtni svet delal na to, da bodo oblasti in stranke pravice in sklepe obrtnega stanu v polni meri upoštevale. To upoštevanje naj se izraža v prvi vrsti v upoštevanju obrtnih organizacij, torej v priznanju deželnega obrtnega sveta in njegovih sklepov.

Izhajamo s stališča, da je obrt eden najmočnejših virov državnega blagostanja, in bo v tem zmislu deželni obrtni svet z vsemi razpoložljivimi sredstvi deloval za obnovo, ohranitev in okrepitev naše državne obrtne šole in drugih obrtnih šol ter ustanovitev novih obrtnih vzgojevališč na podlagi sodobnih in praktičnih izkušenj. Zahtevamo, da se izvede v sporazumu z obrtnim svetom reforma obrtno nadaljevalnega pouka, ki se bo ozirala na potrebe obrtnega stanu. Potrebno je tudi, da se pritegne k bremenom za vajeniško izobrazbo tudi veleobrtni, ki zaposluje obrtne pomožne delavce.

Priklopitev obrtnopospeševalnega zavoda k trgovski in obrtniški zbornici je važna in praktična potreba, ker bo s tem osiguran obstoj tega zavoda. Obrtnopospeševalni zavod ima skrbeti za povzdigo kvalitetne produkcije in za kolikor mogoče intenzivno kvalitetno šolsko izobraževanje. Izgraditev obrtnega pravosodja v okvirju obrtnopospeševalnega zavoda in razširjenje slednjega v komercialnem oziru se mora pospešiti. V delokrog obrtnopospeševalnega zavoda mora spadati tudi ustanovitev raziščišč, ki imajo nalogo, posredovati med dolžnikom in upnikom.

Največje važnosti je reforma vajeništva. Na moralno vzgojo vajencev in mladostnih pomožnih delavcev je jemati največji ozir. Obrtnemu naraščaju in skrbstvu za mladoletne je posvečati polno pozornost, da se omeji grozna zapuščenost naše mladine. K temu mladinskemu skrbstvu obrta in trgovine spada ustanovitev vajeniških domov. Raznotere skrajno slabe stanovanjske razmere nas nujno silijo k temu, posebno v mestih in industrijskih krajih. Tudi ustanovitvi pomožniških domov naj se posveča pozornost.

Deželni obrtni svet more priporočati izpremembo obrtnega reda samo pod pogojem, da ostanejo gospodarske in socialne razmere popolnoma osigurane, pri čemer vstrajamo na usposobljenostnem dokazu.

Zahtevamo nastavitve izkušenih uradnikov za obrtne zadeve in ustanovitev visokošolskih stolic za obrtno pravo v svrhu strokovnega izobraževanja uradništva.

Posebno pa je ukreniti vse mere, ki so potrebne za ohranitev stanovske organizacije obrtništva, pri čemer se je ozirati istočasno na poglobitev gospodarskega delokroga zadrug.

Brezpogojno se zahteva nadalje: izterjevanje zadržanih dokladov davčnih uradov.

Obrtni sosveti pri vseh obrtnopolitičnih inštancah.

Določbe za posebno zakonsko varstvo upravičenih zahtev stavbenih obrtov; postavna reforma dobaviteljstva s posebnim ozirom na dobavne pogoje, ki jih stavi obrtništvo.

Zvišanje produktivne zmožnosti za večje obrtne dobave z združenjem posameznih obrtnih obratov v dobavne zadruge.

Ukrepi glede primerne preskrbe obrtništva z materialom; gospodarsko združenje v nakupne zadruge za material in sirovine.

Obširno javno pospeševanje obrtnega kredita; uvedba komercialnih inštruktorjev za pridobitne in gospodarske organizacije.

Uporaba tehniških preizkuševališč v obrtni produkciji v svrhu njenega izboljšanja in štedenja z materialom.

Olajšave pri dobavi strojev in delovnih pripomočkov z osnovanjem strojnopospeševalnih zadrug; ukrepi glede ustanovitve primernih delavnic v večjih krajih in industrijskih okrožjih; zgraditev stavbenih zadrug za obrtniška stanovanja in delavnice. Z vsemi sredstvi je delati na to, da se ukrene potrebno glede zakonskega varstva delavoljnih. Ravnotako energične mere za pobijanje draginje in padanje cen; v ta namen je kolikor mogoče kmalu odpraviti gospodarstvo potom central. Deželni obrtni svet ima skrbeti za to, da čimprej ustanovi poseben oddelek za informacije v vseh davčnih zadevah.

Povečanje delavnih priložnosti potom izgraditve vodnih sil in železnic je v nujnem interesu obrtnega stanu.

Končno bo naloga obrtnega sveta, obrtni vso pozornost na vprašanje prehrane in dobave surovin.

V interesu obrtnega stanu in zato tudi vsakega samostojnega obrtnika je, pri vsaki priliki opozarjati na pomen deželnega obrtnega sveta in obrtnih organizacij, ker bo le na ta način mogoče, priboriti si tisto upoštevanje, ki je predpogoj za izvršitev vseh teh nalog.

Ta obrtni osnovni program se bo vsako leto na deželnem obrtnem zborovanju, ki ga ima sklicati deželni obrtni svet, podrgel reviziji.

Uvedba paketnega prometa med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev in republiko Avstrijo.

Poštno in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani je izdalo naslednje podrobnosti o uvedbi paketnega prometa, ki jih vsled važnosti za obrtništvo priobčujemo v polnem obsegu.

V zmislu dogovorov, ki so se vršili med prizadetimi poštnimi upravami v mestu Graz (od 10. do 12. maja 1920) in v Mariboru (od 5. do 9. avgusta 1920) ter po določilih mednarodne konference za poštni promet v Parizu (julija 1920) se otvori — dokler razprave

z (ostalim) inozemstvom še niso končane — dne 1. septembra 1920 za sedaj samo z Avstrijo paketni promet.

Dokler bo trajala zabrana za izvoz, bodo mogli izvozniki (stranke) pakete z domačim blagom in iz slobodnega prometa našega kraljestva po pošti pošiljati v inozemstvo za sedaj samo v Avstrijo, in sicer v zmislu opombe k členu 21. novega carinsko-poštnega pravilnika šele potem, ko bodo prej sami izvršili izvozno odpravo (ekspedicijo) pri katerikoli carinarnici kraljevstva. Carinarnice izročijo izvozniku (stranki), ko so izvršile tako odpravo po veljavnih predpisih (na podlagi izkaznice izvoznega odobrenja in dovoljenja od centrale za trgovino z inozemstvom), zacarinjeno pošiljko z dvojnikom (duplikatom) izvozne napovedi, da jo preda sam pošti v odpravo v inozemstvo. Zacarinjeno pošiljko carinarnica s svincem zapečati, da se ne izmakne vsebina, na dvojnik napovedi pa zapiše pripombo: »Slobodno za izvoz« (prosto za izvoz) in le če dobi pošta od izvoznika take listine o prostem izvozu in če je paket od carinarnice s svincem zapečaten, ga sme sprejeti v odpravo v inozemstvo, drugače mora sprejem paketa odkloniti in napotiti stranko na carinarnico. Ko se je poštni urad prepričal, da se nanaša predložena napoved s pripombo carinarnice: »Slobodno za izvoz« na predane pakete, jo vrne pošiljatelju v ohranitev, ker more on, ako pride pošiljka iz inozemstva nazaj, na podlagi napovedi zahtevati od carinarnice povračilo plačanih carinskih pristojbin.

Označba vrednosti na paketih v prometu z Avstrijo je dovoljena samo do 500 (petsto) švicarskih frankov po razmerju švicarskega franka proti dinarju 1 : 4, 500 švicarskih frankov je 2000 dinarjev ali 8000 kron.

Ako je pošiljatelj označil vrednost samo v našem denarju, mora poštni urad, preden sprejme pošiljko, od pošiljatelja zahtevati, da označi vrednost tudi v švicarskih frankih po razmerju 1 : 4, ker morajo izmenjevalni poštni uradi v odpremnice (karte) vpisovati vrednost samo v švicarskih frankih. — Vsi paketi za Avstrijo se usmerjajo začasno na urad Maribor 2, ki jih odpravlja v dnevnikih paketnih sklepkih na poštne urade Graz 2 in Wien 76.

Pripadajoče spremnice (inozemske) ter obe potrebni carinski napovedi je vpošiljati do preklica dosledno poštnemu uradu Maribor 2 v ovitku, na katerega je napisati: »Poštne spremnice«, njih število in naslov »Maribor 2«.

Pakete, katere je opremiti s smernim listom (Leitzettel) »Maribor 2« je od sprejemnih in od prehodnih uradov predpisano konsignirati, ter je njihovi zunanji opremi posvetiti največjo pozornost.

Za paketni promet z Avstrijo veljajo sledeče pristojbine:

1. Težna pristojbina:

a) za navadne pakete do 5 kg 280 par = 1120 vinarjev, od katerih se vpiše v odpremnico (karto) Avstriji v dobro 20 švicarskih santimov;

za navadne pakete do 10 kg 560 par = 2240 vinarjev, od katerih gre Avstriji v dobro 40 švicarskih santimov;

za navadne pakete do 15 kg 840 par = 3360 vinarjev, od katerih gre Avstriji v dobro 60 švicarskih santimov;

za navadne pakete do 20 kg 1120 par = 4480 vinarjev, od katerih gre Avstriji v dobro po 80 švicarskih santimov;

b) za ločenke (obsežne pakete) se poviša pristojbina pod a) za 50%.

2. Vrednostna pristojbina, in sicer do vrednosti 300 švicarskih frankov (1200 dinarjev = 4800 kron) 40 par = 160 vinarjev, od katerih gre Avstriji v dobro 5 švicarskih santimov; do vrednosti 500 švicarskih frankov (2000 dinarjev = 8000 kron), 80 par = 320 vinarjev, od katerih gre Avstriji v dobro 10 švicarskih santimov.

3. Ekspresna pristojbina (pristojbina za ekspresno dostavo) je dovoljena samo za pakete do 5 kg in znaša 50 švicarskih santimov = 2 dinarja = 8 kron.

Vse poštne pristojbine za pakete mora pošiljatelj vnaprej plačati.

Naslov mora biti pisan z latinico.

Za vsak poštni paket je predpisana poena poštna spremnica in po dve carinski napovedi.

Pri sprejemu paketov v republiko Avstrijo se ne izterjujejo torej, razen zgornjih pristojbin, nobene druge pristojbine, n. pr. dostavnina ali obvestnina.

Izmenjevalni urad Maribor 2 mora dohajajoče spremnice k paketom v republiko Avstrijo glede pravilne izmere pristojbin natančno pregledati, nedostatke po predpisih odjaviti ter poštne urade, pri katerih bi se taki frankovni nedostatki ponavljali, ravnateljstvu naznaniti.

V prometu z Avstrijo so dovoljeni paketi do 10 kg (colis de messagerie). Vrednost se jim lahko označi do 500 švicarskih frankov = 2000 dinarjev = 8000 kron. Povzetje ni dovoljeno, dokler se ne prične mednarodni nakazniški promet. Tudi se za sedaj ne sprejemajo paketi, ki se odpravljajo s carinskim frankovnim listom.

Razen omejitve, ki jo odredajo sedanji predpisi in tretji odstavek te naredbe (plačilo izvozne carine pred predajo), se ne sprejemajo:

a) paketi, v katerih so pismena poročila, ki imajo značaj osebnih obvestil;

b) paketi, v katerih so predmeti, katerih izvoz iz naše države, oziroma uvoz v Avstrijo prepoveduje carinski predpisi ali drugi zakoni in uredbe.

Pakete preko 150 švicarskih frankov = 600 dinarjev = 2400 kron je smatrati za vrednostne in z njimi kot takimi poslovati.

Da se olajša izmenjevalnim uradom kartiranje, morajo biti vsi paketi, oziroma dotične spremnice z označeno vrednostjo do 150 švicarskih frankov označene z listkom (valeur déclarée), z označeno vrednostjo preko 150 do 500 švicarskih frankov z listkom »V V«, oz. z dvema listkoma »Valeur déclarée«.

Manjši paketi do približnega obsega 25:10:10 cm in do 1 kg teže se smatrajo za vrečnike in se imajo z dotičnimi spremnicami vred označiti z listkom B, ki je predpisan v notranjem prometu za take pošiljke.

Kot vrečniki se imajo, če mogoče, odpravljati tudi paketi, ki presegajo to razsežnost in to težo, če so v njih denarji, vrednostni papirji, zlato, srebro, zlati ali srebrni predmeti in druge dragocenosti. Ločenke s spremnicami vred se morajo opremiti z listkom, kakor je predpisan za notranji promet.

Kdaj bo promet z ostalim inozemstvom odprt, bomo svojčas razglasili.

Kot smo se informirali na pristojnem mestu, so carinski uradi že dobili tozadevna navodila in že poslujejo v zmislu gornjih določb.

Nova trošarina.

Finančni proračun je že uveljavljen. Dne 25. septembra 1920 so stopila v veljavo določila finančnega zakona za leto 1920/21 o davku na poslovni promet. Vsled novih in povišanih trošarin se bodo vsa živila, obleka, obutev itd. podražila za 50 odstotkov ali pa še celo za več. V naslednjem prinašamo postavke nove trošarine: Povišale so se trošarine za: 1. sladkor: a) od sladkorne pese ali sladkornega trsa, sirovi ali rafinirani (100 dinarjev v zlatu za 100 kg); b) drugih vrst (škrobni, sadni, grozdni, sladni, krompirjevi, 20 d. v zl. za 100 kg); 2. pivo (2 d. v zl. od hektoliterske stopnje ekstrakta); 3. kresiva (do 25 g teže 1 d. v zl.) preko 25 g teže 2 d. v zlatu; mizna in stenska 6 d. v zl. za komad); prosta so ognjila in kremen. 4. alkohol (špirit) (10 dinarjev v zl. za hektolitersko stopnjo); 5. sadno žganje (5 d. v zl. za hektolitersko stopnjo alkohola); izvzemši ono, ki se po tozadevnih predpisih in na osnovi posebnega dovolila proizvelo trošarine prosto za domačo rabo; 6. kvas (1 d. v zl. za 1 kg). Nanovo so se uvedle trošarine na: 1. kavo (100 d. v zl. za 100 kg); 2. kavne nadomestke (30 d. v zl. za 100 kg); 3. riž (20 d. v zl. za 100 kg); 4. jedilno olje (20 d. v zl. za 100 litrov); 5. fina vina, to so vina iznad 16% do vštete 22,5% alkoholnosti ali iznad 5% sladkornega izvlečka (300 d. v zl. za 100 litrov). Za fina vina veljajo brez ozira na njihovo alkoholnost ali sladkornost tudi: šampanjec, malaga, pelinkovec, šeri, kiprčan, heres, malvazija, moškatno, kapsko, portsko, madejra, marsala in slična. Za šampanjec velja vsaka tekočina, bodi od grozdja ali sadja, ki ima nad 1 stopinjo alkohola in ki se pri odprtju peni. Vina z nad 21,5% alkoholnostjo se obdavčujejo kakor alkohol (špirit). Sem spadajo navadno medicinska vina kakor: pepsinova, kinova, železno kinova, kinovo pepsinska, kinovo kakavna itd. 6. liker, konjak, esencije za pijače (400 d. v zl. za 100 litrov). Ta trošarina pripada poleg trošarine na vsebovani čisti alkohol. Esencija za napravlanje nealkoholnih pijač (limonada itd. ne plačajo trošarine. 7. rum (300 d. v zl. za 100 litrov). Opomnja pod prejšnjo točko velja, kar se tiče vsebovanega alkohola, tudi za rum. 8. sveče izvzemši lojeve in voščene (20 d. v zl. za 100 kg); 9. električno razsvetljava: a) od žarnice do všteti 32 normalnih sveč (5 d. v zl. za komad); b) od jačje žarnice (0:30 d. v zl. za vsako normalno svečo); c) od obločnice (20 d. v zl. na mesec). Občine plačajo le polovico trošarine, kolikor gre za razsvetljava mesta s tokom lastne proizvodnje in svetili lastne neposredne nabave iz inozemstva; 10. svetilni plin (0:20 d. v zl. za kubični meter). Občine plačajo le polovico trošarine, kolikor gre za razsvetljava mesta s plinom lastne proizvodnje; kalcijev karbid (30 d. v zl. za 100 kg); 12. kisove (ocetno) kisline (2 d. v zl. za 100 kg in vsako stopnjo). Pri kisovi (ocetni) kislini domače proizvodnje se trošarina ne plača od končnega izdelka nego od sirovine, to je od kalcijevega acetata (100 d. v zl. za 100 kilogramov); 13. mineralne vode: a) naravne mineralne vode (0:20 d. v zl. za liter); b) slične umetne vode, kakor n. pr. sodavica, pokalica, sinalko

(0:10 d. v zl. za liter). Dinar v zlatu šteje tačas za 8 K. Kdor ima trošarinske predmete v zalogi dne 20. septembra 1920. l., mora v teku osmih dni, to je najkasneje do vštete 27. septembra 1920 l. prijaviti svoje zaloge pristojnemu oddelku finančne straže, in plačati razliko, ozir. novo predpisano trošarino najkasneje v nadaljnjem roku petih dni. Prijava se napravi pismeno ali ustno in obsejaj: 1. ime, priimek, in posel lastnika; 2. vrste in količino troš. predmeta po starju z dne 20. septembra 1920. l.; 3. navedbo mesta, kjer so ti predmeti shranjeni; podpis lastnika oz. njegovega zastopnika in datum. Prijavo je napraviti po predpisu v treh izvodih. Ker se bo pa plačevala trošarina v Sloveniji po poštno-čekovnih položnicah, zadostujeta dva izvoda. Po uradni ugotovitvi zaloge trošarinskih predmetov izračuni kontrolni organ odpadajočo trošarino v kronah, izpolni poštno-čekovno položnico, glasečo se na poštno-čekovni račun delegacije ministrstva za finance v Ljubljani, štev. 10.011 in jo izroči stranki z enim izvodom potrjene prijave. Odpadajoča vsota se plača pri najbližjem poštnem uradu. Prijave in naknadnega plačila trošarine je oproščen, kdor nima v zalogi več kakor: 10 kg sladkorja, 5 kg kave, 10 kg kavnih nadomestov, 10 kg riža, 10 litrov olja, 25 litrov piva, 5 litrov finih vin, po 5 litrov likerja, konjaka in ruma, 1 liter esencije za pijače, 10 kg sveč, 10 kg karbida, po 5 litrov špirta in žganja, 1 liter kisove (ocetove) kisline, po 20 litrov mineralnih vod in drugih njim sličnih vod ter 1 kg kvasa. Kdor ima večjo zalogo katerega teh predmetov, mora prijaviti vso zalogo tega predmeta in za vso zalogo plačati trošarino. V meddobju na potu se nahajajoče pošiljke se morajo prijaviti najkasneje v 48 urah po prejemu blaga. Opuščena ali netočna prijava tvori trošarinski (dohodarstveni) prestopok; poleg prikrajšane trošarine bi prestopnik moral plačati globo v višini štiri- do osemkratne zatajene trošarine. Netočna je prijava, ako znaša diferenca med prijavljeno in faktično zalogo več kakor 5%. Predmet izvršenega trošarinskega prestopka zapade brez odškodnine v korist države. Glede naknadne trošarine veljajo še te-le določbe: 1. Žarnice in kresiva, ki so pred 20. septembrom instalirani in v rabi, ne plačajo naknadne trošarine. 2. Pivo zunaj pivovaren plača za vsak hektoliter brez ozira na ekstraktno vsebino 16 d. v zlatu, 3. Pivovarne in tvornice kisove (ocetne) kisline morajo organu finančne straže popisati svoje zaloge po navodilih tega organa. Novi predpisi o splošni trošarini bodo izšli te dni v Uradnem listu.

Zadružna naznanila.

Zadruga mesarjev in prekajevalcev v Ljubljani, podala je po svojem zastopniku na obrtnem shodu v Celju, dne 5. septembra 1920 sledečo resolucijo, katera je bila soglasno sprejeta ter se vpošlje merodajnim činiteljem: »Mesarska obrt je osobito v vojnem času trpela, da v nekaterih krajih celo popolnoma ponehala; vzrok temu je na eni strani vojaštvo, ki je za svoje namene rekviriralo toliko živine, da je obrtnik sploh ni mogel dobiti, nikakor pa ne na svojo roko, ali pa je bila iztisnjena iz svojega rednega delovanja radi tega, ker so se ustanovljale vnočevalnice za živino in mast. Namen teh institucij je bil v času vojne, osobito radi tedanje potrebe, uravnavati za celo monarhijo enotne cene in ščititi

vojaški erar kakor tudi civilno prebivalstvo proti izkoriščevalcem in navijalcem cen. V kolikor je uspela ta namera, se podpisana zadruga ne bo spuščala v kritiko, pač pa lahko trdi, da je bilo to podjetje prirojeno edino-le za tedanje vojne razmere in služilo edino temu namenu, nikakor pa ne bi smeli merodajni faktorji privoliti v to, da je ostala vnočevalnica, katera je po vojni, oziroma razsulu Avstrije postala konkurenčno podjetje, katero nima namena enotno uravnati cene v Sloveniji, marveč pobijati in vničevati mesarsko obrt v naši državi. Ni je obrti, koje zgodovina se je tako žalostno započela v mladi Jugoslaviji, kot je mesarska obrt. Podpisana zadruga povdarja predvsem, da so vsa taka ob času svetovne vojne nastala podjetja takoj po končani vojni prenehala, le Slovenija je obdržala v strah in konkurenco mesarjem svojo vnočevalnico, katera pa nikakor ne zesleduje splošnih interesov, marveč služi izključno le kot konkurenčno podjetje mesarski obrti. Vnočevalnica prodaja vse mesne izdelke kljub temu, da kupuje živino ugodnejše nego mesarji, dražje, spušča se v licitacijo za dobavo vojaškemu erarju, posega v vsa mesarski obrti pridržana dala in koristi ter tako podkopuje ugled in spoštovanje mesarjem. V moralnem oziru je vnočevalnica faktor, ki blati kot nadzirana oblast mesarje, pri vsem tem pa polni žepe le nekaterim. Ni dvoma, da pri takem gospodarstvu država trpi, ker mora precejšnji deficit, ki nastane radi nevesčega in neekonomskega delovanja nekaterih mogotcev, utrpeti velike izgube in kriti primanjkljaj iz drugih virov. Mesarska zadruga ne bo na tem mestu prišla s fakti, katere ima v svojih rokah, pač pa odločno protestira proti obstoju vnočevalnice v Ljubljani. Vse tozadevne vloge, ki so bile podprte z tehtnimi dokazi, na razne oblasti in vodilna mesta, so ostale brezvspešne. Mesarska zadruga je dobila celo zagotovilo, da bode vnočevalnica takoj prenehala, kakor hitro bodo cene na stojnicah enake onim pri vnočevalnici; zadruga je po svojih članih in zdravi konkurenci kmalu došla cene vnočevalnice, toda kljub temu in zagotovitvi merodajnih faktorjev vnočevalnica ni prenehala. Mesarska zadruga si usoja na današnjem kongresu izraziti ogorčenje proti merodajnim faktorjem in prosi po nujni odpmoči, ker je v svoji domovini tudi faktor, s katerim se mora računati in kateri se bori za obstoj v svoji domovini».

Zadruga sobo - črkoslikarjev in pleskarjev v Ljubljani, sprejela je sledečo odločbo. ministerstva trgovine in industrije z dne 4. 9. 1920 št. 7055/20: »Z ozirom na tamošnjo vlogo z dne 12. aprila 1920 glede združenja sobo - črkoslikarskega, pleskarskega in ličarskega obrta v en sam obrt je podpisani oddelek po zaslišanju trgovske in obrtniške zbornice odločil sledeče: V točki 53, 4. odstavka § 1 o. r. našeti rokodelski obrti so glasom ukaza trgovskega ministerstva z dne 26. julija 1907, drž. zak. št. 181, kar se tiče donosa dokaza usposobljenosti za mesto Ljubljano, razpredeljeni sledeče ter jih je smatrati kot v posebnih točkah našete obrti: a) pleskarji in ličarji, b) črkoslikarji, c) slikarji za industrijske izdelke d) sobo-slikarji. Gornji ukaz trgovskega ministerstva sloni na okolnosti, da so v večjih mestih navedeni obrti že v taki meri razviti, da ni primerno zahtevati za vse isti usposobljenostni dokaz. Stališču zadruga sobo - črkoslikarjev in pleskarjev, da bi bilo umestno združiti vse omenjene obrti v enoten obrt z

enotnim usposobljenostnim dokazom, se ne mora pritruditi, ker bi to značilo izrazito nazadovanje teh strok. Predvsem ne velja utemeljevanje, da na deželi ni gornje omejitve, ker baš to je namen zakonodajca, da napravi razliko med primitivnimi podeželnimi in naprednejšimi mestnimi razmerami. Ker so navedeni obrti itak zelo sorodni, je posameznikom, ki so imeli priložnost izvežbati se v več strokah, v toliko lažje, da donesejo zahtevani usposobljenostni dokaz tudi za več strok oziroma, prosijo za izpregled dokaza usposobljenosti po § 14 c, 1. odstavek obrtnega reda. Iz navedenega sledi, da ni zadostnega povoda za ukinitje ukaza trgovskega ministerstva z dne 26. julija 1907, drž. zak. št. 181, v kolikor se tiče mesta Ljubljane».

Naši shodi in zborovanja.

Občni zbor zadruga sobo - črkoslikarjev in pleskarjev se je vršil dne 17. marca 1920 v gostilni gosp. Košaka (preje pri »Križu«). Prisotni gosp. magistratni zastopnik Dr. Fuchs ter g. Engelbert Franchetti kot zastopnik zveze obrtnih zadrug ter nad 3 četrtine združnih članov. 1. G. načelnik Fr. Xav. Stare otvori občni zbor ob 4. uri ob navzočnosti 32 članov. Nato se prebere zapisnik zadnjega občnega zbora. Proti zapisniku ugovarja g. Jos Starič radi na zadnjem občnem zboru sklenjene resolucije in sicer radi časa in smotra resolucije. Odbornik Fr. Bricelj pojasni zadevo v toliko, da si zadruga kot glavni faktor pridržuje pravico komu je izdajati obrtne liste, ter da naj dež. vlada vse obrtnike naše stroke še enkrat natančno preišče, ter vsem nepravilno dobljene koncesije enostavno odvzame. G. Košak lv. opomni radi poravnave žalitve zadruga s svoje strani, ker kazenske svote 300 K ni vknjižene. Znesek 300 K se naknadno vpiše, nakar se zapisnik odobri. 2.) Prebere se zapisnik zadnjega izvanrednega občnega zbora z dne 7. aprila 1919, in ker ni proti temu zapisniku nikakega ugovora, se udobri. 3.) Kot dnevni red pride na vrsto blagajniško poročilo, katerega prebere g. nač. obrtnih zadrug Engelbert Franchetti, kateri tudi ob enem priporoča nabavo novih poslovnih knjig, katere je založila zveza obrtnih zadrug. Predlog g. nač. Stareta za nabavo istih se sprejme. 4.) G. nač. obrtnih zadrug predlaga, da se naj izvolita dva računska preglednika, ter naj se zaključek naknadno odobri. 5.) Proračun za l. 1920 se na predlog g. nač. obrtnih zadrug določi na 1.500 K. Doklade za člane se sklene na 40 K letno, vštveši članarino Obrtnega vestnika. 6.) G. Jos. Starič predlaga spremembo dnevnega reda v toliko, da se takoj preide k volitvam, ako 7. točka (spremembe) obrtnih združnih pravil pri istih ne izpremeni. K 7. točki dnevnega reda predlaga g. Anton Petek, da se pomnoži odbor iz dose-danjih štirih (4) na šest (6) odbornikov in iz dose-danjih dveh (2) na tri (3) namestnike, ter poleg odbora posebej še dva (2) preglednika računov, kar se enoglasno sprejme. Na predlog mag. zast. Dr. Fuchsa se sklene da ostane poslovna doba pri starem t. j. tri leta. Na predlog g. zastopnika obrtnih zadrug, da naj se pri deželni vladi za Slovenijo zaprosi za spojitve sobno - črkoslikarstvo pleskarstvo in ličarstvo v eno samo obrt se z večino sprejme. 8.) Na zahtevo g. Fran Stareta ml. vrše se volitve po listih in sicer sledeče: a) na-

čelstvo: za načelnika g. Štefan Špeletič z 19 glasovi, za namestnika g. Josip Božič z 16 glasovi. b) Odbor: (na zahtevo večine voljeni po listkih) 1.) g. Josip Starič z 25 glasovi; 2.) g. Egidij Šetina z 19 glasovi; 3.) g. Štefan Rožič z 18 glasovi; 4.) g. Blaž Jančar z 17 glasovi; 5.) g. Ivan Košak z 16 glasovi; 6.) g. Ivan Brunčič z 13 glasovi; (izvoljen na podlagi ožjih volitev vzklicno). c) Namestniki: (izvoljeni na večinsko zahtevo vzklicno). 1.) g. Franc Ambrož; 2.) g. Ivan Letnar; 3.) g. Martin Zuran. d) Preglednika računov: (izvoljena na večinsko zahtevo vzklicno): 1.) g. Franc Bricelj; 2.) g. Josip Mekinda. 9.) na predlog g. Špeletiča, da se da prejšnjemu g. načelniku kot nagrada za leto 1919 300 K (sprejeto splošno). 10.) Ker je dnevni red s tem izčrpan preide se k zadnji točki t. j. raznoterosti, na kar zaključí g. načelnik občni zbor. Po občnem zboru se je štituiral na licu mesta novi odbor, kateri je izvolil iz svoje srede za blagajnika g. Ivan Košak-a in za tajnika g. Štefan Rožič-a.

Obrtniški kongres v Celju. Na poziv Občeslovenskega obrtnega društva v Celju se je vršil 5. t. m. v celjskem Narodnem domu kongres načelnikov slovenskih obrtnih zadrug in obrtnih društev. Kongres je popolnoma uspel. Zastopanih je bilo 52 obrtnih zadrug in 13 obrtnih društev iz vseh krajev Slovenije. Vlado je zastopal na shodu vladni svetnik dr. Žužek Leopold, delegacijo min. financ finančni svetnik Sedlar, poverjeništvu za socialno skrb dr. Kuhelj, naučno upravo vladni svetnik Šubic, mestno občino celjsko vladni komisar Poljanec, inšpektorat drž. železnice g. Testen, južno železnico g. Bučar, trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani Franchetti Engelb., obrtno šolo v Celju Pregelj Ciril. Zborovanje je otvoril g. Ivan Rebek iz Celja in zelo spretno vodil gospod Zadravec iz Središča, podpredsednik je bil g. Jemc Franc z Bleda. Vkljub zelo pičlo odmerjenemu času se je dnevni red, ki je bil zelo obširen in je obsegal najvažnejša vprašanja obrtništva, mogel prerešeti in dovršiti ter so se k vsem točkam sprejele resolucije in storili sklepi, ki bodo pod imenom »celjski obrtniški program« tvorili podlago bodočemu obrtniškem delu v Sloveniji. Glavni poročevalci so bili gospodje Zadravec, Dolenc, Lesničar, Rebek, Franchetti, Zupanc, Mohorič in Založnik. Debate so bile mestoma zelo ostre, zborovanje nad vse zanimivo. Bil je to zares dan pozitivnega dela, kakor se jih malo doživi v sedanjih časih, brez političnih debat in brez strankarskih izbruhov. Od ministra za socialno politiko dr. Kukovca, ministrstva za trgovino in industrijo, ljubljanskega oddelka za ministrstva trgovino in obrt in Zanatskega saveza v Beogradu so došli pozdravi. Zborovanju je sledil banket v restavracijskih prostorih Narodnega doma, ki so bili zelo lepo okrašeni, in se je ob bogato obloženi mizi restavratek gospe Perčeve pri zvokih marljive godbe v prisrčnem razgovoru in vznešenih besedah razvila zelo prijetna zabava. Banket sta počastila s svojim prihodom mestni komandant polkovnik Tosič in starosta celjskih Slovencev dr. Josip Serbec. O posameznih točkah dnevnega reda prinesemo v prihodnji številki našega lista podrobno poročilo. Za danes opozarjamo na izčrpani in velevažni referat g. Jakoba Zadravca o reorganizaciji obrtnih zadrug in obrtnih društev na referat g. Engelberta Franchettija o bolniških blagajnah samostojnih obrtnikov, ki jih prinašamo spredaj. Tudi

druge referate bomo prihodnjič priobčili, ravnotako resolucije.

Občni zbor zadruge čevljarških mojstrov za Ljubljano in okolico. Dne 12. septembra t. l. se je vršil od 10. uri dop. v Narodnem Domu letni občni zbor zadruge čevljarških mojstrov za Ljubljano in okolico. Predsedoval je g. K. Kordelič. Dnevni red je bil sledeči: 1. Poročila načelnika. 2. Čitanje zapisnika. 3. Poročilo blagajnika in pregleonikov. 4. Razgovor o ustanovitvi tajništva. 5. Sklep o letnih prispevkih mojstrov. 6. Določitev nagrade načelniku in tajniku. 7. Predlogi in nasveti. K posameznim točkam dnevnega reda prinašamo naslednje poročilo: Gospod načelnik pozdravi navzoče in konstatira sklepčnost, obžaluje relativno pičlo udeležbo tar poročila o delovanju zadruge tekom preteklega leta. Na vprašanje gospoda Oblaka, zakaj se članov zadruge ni posebej vabilo, ampak samo potom časopisja, odgovarja, da je sklep odborove seje, vabiti samo potom časopisja, kar se vzame na znanje. Na to se prečita zapisnik in se ga odobri. Blagajniško poročilo prečita g. Vrtnik. G. Kralj poroča, da je kot revizor pregledal račune in jih našel v redu, na kar se poročilo blagajnika odobri. K točki: ustanovitev tajništva poroča g. Breskvar v daljših izvajanjih reorganizacij in moderniziranju čevljarškega obrta, o ustanovitvi lastnega lista. Po daljši debati, v katero posežejo gg. Kordelič, Oblak, Sajovic in Rozman, se sklene ustanoviti tajniško mesto. G. Breskvar predlaga, naj se o Božiču obdrži čevljarški shod v Ljubljani. Predlog se sprejme. Glede letnih prispevkov poroča g. Kordelič, kako velike letne prispevke imajo druge zadruge, vsled česar mora tudi čevljarška zadruga zvišati dohodke. Sprejme se predlog g. Oblaka, da znaša inkorporacijska pristojbina za mojstre K 200.—, letni prispevek za mojstre z enim pomočnikom K 30.—, z dvema ali tremi pomočniki K 40.— z več kot tremi pomočniki pa K 50.—. Vpisnina vajencev znaša K 30.—, oprostnina tudi K 30.—. K 6. točki dnevnega reda predlaga g. Oblak, naj se za leto 1920 določi kot nagrada za načelniške posle vsota K 1000.—, kar se enoglasno sprejme. H koncu poroča g. Kordelič o pristopu obrtnih zadrug k deželni zvezi. Sklene se tudi med drugim, naj bo vsak član zadruge naročen na »Obrtni Vestnik«, o čemer je treba vse člane potom okrožnice obvestiti. Po izčrpanju dnevnega reda zaključí g. Kordelič od 1/2 1. uri popoldne občni zbor.

Razno.

Prvi obrtniški semenj v Ljubljani. Dne 8. septembra je priredila pokrajinska zveza obrtnih zadrug za Slovenijo v Ljubljani v Narodnem Domu krasno uspelo zabavo pod imenom »I. obrtniški semenj.« Mišlimo, da najboljše opišemo obrtniško veselico, ako ponatisnemo tozadevna laskava poročila ljubljanskih dnevnikov. »Jutro« z dne 9. septembra poroča: Obrtniški semenj. Naše domače občinstvo je danes popoldne napolnilo gorenje prostore Narodnega doma, ki so bili okusno pripravljene. Pokazalo se je, da ima Ljubljana še mnogo domačega obrtništva, ki je ohranilo med seboj mnogo starih tradicij, pa tudi staro ljubljansko hudomušnost in šaljivost. Videli smo marsikaj originalnega in našega domačega. Srečolov je bil sestavljen po večini iz domačih izdelkov. Šotori

M. KUŠTRIN

LJUBLJANA

DUNAJSKA C. 20. — TELF. 470.

PODR. MARIBOR

JURČIČEVA ULICA 9.

PRIPOROČA
PNEVMATIKE ZA AUTO
IN KOLESNA, TER VSAKE VRSTE
GUMIJEVIH PREDMETOV, ISOLIRANE ŽICE
ZA ELEKTRIČNO NAPELJAVO IN ELEKTROTEH-
NIČNI MATERIJAL PO NAJNIŽJIH DNEVNIH CENAH ! ! ! !

2, 11-1

11-2

Tovarna in livarna sifonskih glavic in strojev. - Priporoča vse potrebščine za tovarne sodavode, kakor: glavice, dele strojev, gumi, sumporne ter oglenčeve kiseline, esenco za limonado in barve.

F. R. Rotter, Osijek 3.

3-3

JADRANSKA BANKA

Delniška glavica: K 30,000.000 —. Rezerva nad K 10,000.000 —.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zader.

Ekspozitura: Kranj. **Brzajavni naslov:** Jadranska.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

11-2

Čevljarska zadruga z o. z. v Žireh

— nad Škofjo Loko —

izdeluje vsake vrste

od priprostega do najfinejšega izdelka ter prevzema v izvršitev vsako količino po naročilu točno, solidno in po sedanjim razmeram primernih cenah. Izvoz vsepovsod.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila. 5—2

11—2

ANTON TONEJC & Comp.

Glavna zaloga Rogaške kisle vode za Štajersko in Koroško vedno vseh vrst v zalogi. Kupuje in prodaja vse vrste deželnih pridelkov. Maribor, Mlinska ulica št. 23.

Srečko Potočnik

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, I. nadstropje.

Razpošilja za celo Jugoslavijo kroje za krojače in šivilje, ki si žele novih, modernih krojev.

Poslati je treba le mero in dobi se v najkrajšem času obleko, površnik, plašč, kostum ali krilo moderno napravljeno.

==== Kroj po meri. ====

11—2

MATIJA PERKO

stavbeni in pohištveni mizar v Zg. Šiški pri Ljubljani, Celovška cesta 24—21
vporablja v svojem obratu samo najboljše blago.

Izvršitev točna. — Cene zmerne. — Za izvršena dela se jamči.

Pravi firnež

v priznano najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, barve za obleke, mavec (gips), mastenec (Federweiss), ameriškansko strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete

ima še vedno v zalogi tvrdka:

Medic, Rakovec & Zankl

družba z o. z.

Preje A. ZANKL sinovi,

— Ljubljana. —

Ceniki se sedaj ne pošiljajo.

11—2

I. in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila.

➡ **Barva** vedno vsakovrstno blago,

➡ **čisti** obleke,

➡ **pere** vsakovrstno perilo in hodi brezplačno na dom iskat,

➡ **svetlo lika**

ovratnike, zapestnice, srajce.

13 11—2

Jos. Reich.

Tovarna: Poljanski nasip števil. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica 4.

Poštna naročila se točno izvršujejo. Nujna dela se takoj izvršujejo.